

LA PATRIA CATALANA.

REVISTA DE LITERATURA, CIENCIAS, ARTS E INTERESSOS LOCALS.

SURTIRÁ DOS VEGADAS AL MES.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.

VALLS: trimestre. . . rals 6.
Fora » . . . » 6y 1/2.
Un número sol. . . . » 1.

ADVERTENCIA.

No 's publicará cap escrit sense la firma del autor com tampoch se retornarán los originals que no 's inserten.

PUNTS DE SUBSCRIPCIÓ.

VALLS: Administració carrer de Baldrich, 16, cantonada.
Barcelona: Teixidó y Parera, Pl. 6.
Los demás punts remetent l'import de la subscripció en sellos de correu

ANY II.

VALLS 6 MARZO DE 1881.

NÚM. 5.

DEBERS PATRIS.

Amar á la pátria es un deber
morir per ella es una gloria.
Piñeiro.

Fugir del camp de la política y ser útils á nostra terra, es l' ideal que 'ns guia. Ser útils á nostra terra avivant en los cors lo foch sant del amor patri, d' aqueixa flama vivificadora que tants héroes ha criat; del amor patri, font de vida, prosperitat y benandansa de las naciones, es l' objecte d' aquest treball.

¡Amor patri! Sentiment lo mes gran y 'l mes noble dels sentiments que fan glatir nostre cor; sentiment que portares los vaixells catalans als mars de llevant, del mateix modo que guiares á Colon pera oferir á sa patria adoptiva lo present de un nou mon; aixis com també per allá en 1714 cambiavas la rella del pagés y la ploma del lletrat en espasas que devian sostenir los fors catalans tan heróicament com ab mala sort defensats.

¡Amor patri! A quí sinó á tú déu la Roma antiga los Escévolas, que enterran sa ma

en lo caliu per haver errat lo cop que devia matar al sitiador de sa pátria? Per quí sinó per tú inmolá Camila son ressentiment, Fabi son honor, Deci sa vida y Bruto y Manli llurs fills? Y Sagunto entera, á imitació de la heróica Numancia, per quí sinó per tú, inmolá en aras de la pátria, sas llars y vidas de sos defensors, que prefereixen morir entre las flamas, per que Cartago, ja may puga ser sa duenya? En dia no llunyá nostra Espanya degué á 'n aquest sentiment lo haver sacudit lo jou que la França atrevi-da li volgué posar, y 'l poguer respirar ab llibertat las auras tranquilas que 'ns arrullaren en lo bregol; y finalment, al amor patri deuen las naciones sa prosperitat y grandesa.

Donchs bé: si l' amor patri, si eix foch misteriós que té 'l poder de fer brollar no direm homens d' estat y capdills de renombrada fama, si que també verdaders héroes pera salvar sa pátria en mitj d' un cataclisme; ¿per qué, donchs, veyem per dissort massa sovint, exemples antitétichs als fruits que deurian naixer d' aqueix sentiment innegable que existeix dintre nostre ser? ¿Per qué en determinadas épocas veyem en una nació, la noblesa degradada en sas costums; la ciencia prostituida ignominiosa-

ment pel favoritisme y altres mesquinesas; lo militar complicat en trastorns originats per l' ambició quant nó per sentiments mes mesquins; lo propietari, l' industrial y 'l comerciant dominats sols per l' egoisme y l' afany d' augmentar sa fortuna, creuats de brassos devant d' aytal espectacle y ficats á casa, esperant equivocadament que d' aqueix modo se salvarán del torbellí de la tempesta en lo dia qu' aquesta se desencadeni? Y las classes proletarias, per la seua desgracia las mes faltadas d' instrucció ¿qué han de fer devant d' exemples dignes sols de generacions degradadas y baix l' influencia encara de pitjors predicacions? No volem, no podem, porque la ploma s' hi resisteix, descriure los excessos de que 'ls pobles han sigut víctimas per causa del malt camí per ahont s' han dirigit las masses extraviadas per lo fanatisme tan polítich com religiós. Y tot, perquè?..... ¡Ah! es precis confessarho. Tots aquestos malts provenen del oblit dels debers patris, qual oblit, comensant per los de dalt, com pernicios exemple, se comunica fins á las últimas capas sociales.

Si, donchs, l' oblit de las sagradas obligacions que tenim contretas ab la pàtria, nos ha de portar á la destrucció y á la ruina, ¿quánt mellor no será si, despullantnos de l' ambició vil y del egoisme y allissonats ab l' experiencia que 'ns dona la historia, procurem recordarnos mes de la patria y menos de nostras miserias?

Que 'l noble procuri que respirin noblesa totas sas accions; que l' astrónomo, en mitj de callada nit tingui sa mirada fixa en lo camp que li descubreix son telescopi, pera estudiar lo camí que segueix l' estrella novament descuberta, y anyadirla á la corona resplendent de la gloria nacional; que 'l químic passi las nits en vetlla pera arrancar del fons de sas retortas un nou producte qu' oferir al mon, que 'l soldat sigui lo sosteniment del ordre y de la independencia de la pàtria y que en mitx del perill ni temi aquest ni á la mort, confonent ab l' últim suspir de sa vida la frase ab que 's despeideix de sa pàtria dihent: *preferisco morir*

lliurer que viurer esclau; que 'l comerciant, l' industrial, lo propietari, en mitx de sas obligacions procurin dedicar un espay al cuidado dels assumptos comuns, porque aquests ben administrats y mellor dirigits pogan il·lustrar als que per sos mèrits portan lo timó de la nau del Estat, en lloch de retréurers del servey públich ja siga per un egoisme refinat ó bé per flaqueza d' esperit devant de desenganys y decepcions rebuts en lo tracte social ó dels homens públichs de mala fé; que l' home del poble guiat per bon camí, procuri secundar dintre de sa reduida esfera, lo mohiment vers á la perfecció iniciat per las classes mes potents ó mes instruidas; y en una paraula, que tots y cada hu en particular, fent mes pàtria que política, mirant mes per lo bé general que per lo particular, estiguem sempre disposats á cooperar dintre de nostra respectiva esfera al bon éxit de totas las empresas, de tots los avenços del progrés moral y material de nostra terra, sens detenirnos en nostre propòsit lo color polítich dels iniciadors; y que, en moments de prova per quals passen totas las nacions, sapiquem tots sacrificar per la pàtria, nostras vidas, nostres interessos y fins si es precis nostras familias. Aixís es com se logra la grandesa d' una nació, aixís es com lograrem la ditxa y la prosperitat per tots tan desitjada.

Y com sinó aixís, ¿podrem recompensar lo que á la pàtria devem? Ella es qui 'ns acull al donarnos á llum la mare que 'ns ha portat en sas entranyas; ella qui 'ns guarda 'ls dolços recorts de, quan nins, corriam com papallonas entre las flors qu' esmaltan nostres camps il·luminats per lo primer sol que 'ns calentá; ella qui 'ns proporcioná lo lloch ahont, confosa ab la remor de pura y cristallina font y mesclada ab los cants de joguissers aucells, sentirem la primera paraula que devia encendre en nostre cor lo foch pur d' un amor verge; ella qui ampará 'l ser que 'ns feu gloriós ab dolcíssima ternura baix l' impressió del tendre accent de nostre primer fill; y ella en fi, qui ha de recullir y guardar en son seno

las despallas de nostre cos, tan prest com la mort nos haigi senyalat lo terme de nostre pas sobre la terra.

Per aixó, havent rebut de nostra pàtria tot lo que mes estimem, creyem que sols donantli tot, podrem demostrarli nostre agraïment; per aixó creyem ab tota la fé que: *aymar á la Pàtria es un deber y morir per ella es una gloria.*

H. Y E.

HIMNE MATINAL.

Voleu, estimats nins, sentí 'l llenguatge que surt al dematí del vert boscatge, dels camps y de la mar?

Son armòniques veus que del cel venen, y les ànimes pures les entenen; ¿voleules escoltar?

Digaunos, belles flors, que 'l vostre cálzer obriu quan remoreja y 's gronxa 'l sálzer ab l' ayre del matí;

¿Qué dihéu al vessar lo vostre aroma? ¿per qué l' alçau la perfumada broma d' encens, digau, perquè?

—L' efluvi que exhalam de dolça flayre quan lo Sol amorós ens ha besat,

va dihent tot pujant enlayre, enlayre: *Benehit sia 'l Deu que 'ns ha criat!*

Aucellets, que jolius en la enramada quan veyeu un fil d' or d' alegre albada cantau tant dolçament;

¿qué volen dir les tendres armoníes? los glops de mel de vostres melodíes ¿ahont los porta 'l vent?

—Refilant al bell punt que les flors riuen les cançons que en lo bech ens hem trobat, lo vent les arreplega perquè diuen:

Benehit sia 'l Deu que 'ns ha criat!

Y 'l remor de la font sorolladora y l' aura matinal rondinadora que sembla un suau sospir; y 'l brill tremolador de la rosada que fá sobre del prat una estelada ¿qui sab que volen dir?

—Lo murmuri de l' aygua cristallina y 'l brill de la rosada sobre 'l prat, diuen ab l' aura fresca que rondina; *Benehit sia 'l Deu que 'ns ha criat!*

Quan lo Sol ab sas vives llambregades escampa sobre 'ls monts y les onades flochs d' or y vius d' argent; ¿perqué en mitj del esclat de tanta vida, la veu de la campana benehida per tot arreu se sent?

—Ecoltéula, noyets, la campaneta que 'l somni angelical vos ha trencat; pus ella també diu ab sa veueta: *Benehit sia 'l Deu que 'ns ha criat!*

JAUME COLLELL PBRE.

ASSOCIACIÓ

D' EXCURSIONS CATALANA.

EXPOSICIÓ sobre la projectada unificació de códichs.

Á LAS CORTS.

La *Associació d' Excursiões Catalana*, quina missió, segons lo article primer de son Reglament, es recórrer lo territori de Catalunya y comarcas veïnes pera estudiarne y ferne conéixer las bellasas naturals y artísticas; las tradicions, monuments y antigüetats; las costums típiques, cants populars y particularitats de llenguatge, y en fi las produccions de tota mena, te l'

alta honra de acudir respectuosament á las Corts de la Nació, exposant:

Que al notar lo moviment que s' produhí en tota la terra catalana al esser conegut en son text y en son esperit lo Real Decret de 2 de Febrer del any prop passat, no pogué permaneixer indiferent en qüestió tant vital y de tanta transcendencia, y sos associats, tant los residents que tenen llur domicili á Barcelona com los delegats, espargits per tot lo Principat, creguéren de llur deber estudiar la qüestió y pèndrer lo pols á la opinió pública.

Aqueix moviment dels individus que componen la *Associació d' excursions Catalana* fou tant espontáneo que ni tinguéren necessitat de posarse de acort prèviament. Reunida la *Associació* en Junta general lo 14 del corrent, bastá que s' alsés una veu á condensar en pocas y patrióticas frases lo esperit que á tots animava, pera que, per aclamació unánime, s' acordés que la veu de la *Associació d' excursions Catalana*, per débil que sia, arribi fins als alts poders del Estat en forma de respetuosa representació. En virtut de aqueix acort unánime, la Junta Directiva de la *Associació* exponent, te l' alta honra de dirigir-se en son nom á las Corts de la Nació.

La *Associació d' excursions Catalana* no es un cos técnich, per qual motiu no basará sa petició en fonaments d' escola. Nostra Societat es un organisme eminentment actiu; te per principal objecte lo moviment, com son títol clarament ho indica; se compon de individus pertanyents á totas las classes y professiós socials y de ideas, tendencias y partits diferents y fins oposats, per quina rahó, al suplicar á las Corts, usará aquells arguments especials que li imposa sa mateixa naturalesa.

La *Associació* exponent, á diferencia de las societats que, ab lo nom de Clubs Alpíns, se troban avuy establertas en quasi totas las nacions d' Europa, no limita sa activitat á la exploració de las montanyas ni es tampoch, com algú erradament podria suposar, una mera societat d' arqueología. Son camp es més vast y més transcendental,

sas excursions de índole més variada y sas investigacions de carácter més complexo, no quedant exclós de aquestas últimas lo aspecte social, constant ó transitori, que resulta de la cultura intelectual, de la moralitat, dels hàbits de treball, de las costums tradicionals, de las meteixas preocupacions de las comarcas que visita. La *Associació* recull datos y aplega materials pera obtenir lo coneixement més perfet possible de lo que aquestas comarcas son y han sigut, aixecant acta fidel y exacta de lo que veu y sent pera estudiarho si es de sa incumbencia, pera transmetr'ho á qui corresponga si no ho es. Aquí escorcolla un arxiu local, allí admira un monument artístich ó històrich; un dia anota una costum característica, l' altre recull una tradició ó una cansó popular: avuy estudia las condicions naturals de la terra ó de la atmósfera, demá los productes del cultiu ó las manufacturas de la industria. Per llur missió pacífica, desinteresada y eminentment civilisadora, los excursionistas sen rebuts falaguerament lo meteix en lo somptuós palau del noble y del hisendat qu' en la modesta casa del menestral y qu' en la pobre cabanya del jornalero. En un poble se dirigeixen al alcalde, en altre al rector; aquí 'ls acompanya una persona facultativa, allí un rústech pagés, que supleix ab sa bona voluntat sa falta de coneixements científichs. Res está tancat pera ells: fins las meteixas clausuras de comunitats de religioses se han obert més de una vegada á llur investigació artística ó arqueológica, gracias á la benevolensa que 'ls dispensan los il·lustres prelats de nostras diócesis. Y per tot arreu indagan, regiran y estudian, puig que l' objecte de la *Associació* es tant general que no hi ha detall que no tinga pera ella un veritable interés. Las variadas relacions que ab sas freqüents visitas estableix la *Associació* entre 'ls excursionistas y los habitants de las comarcas que visita, adquireixen per llur mateixa índole tal carácter de intimitat, expansió y franquesa, que fora difícil, sino impossible, obtenirlo per altre camí ménos efícas y simpátich. Los que ensenyan á es-

timar los monuments y gestionan activament per llur conservació ó restauració; los que donan á conéixer los llocs pintorescos y 'ls hi atrauen visitants; los qui divulgan los coneixements científichs y artístichs en las comarcas ménos il·lustradas y los qui, en una paraula, están sempre prompts á treballar en benefici de las poblacions y encontradas que recorren, se guanyan ab irresistible impuls las voluntats dels habitants y 'ls hi inspiren ensemps una confiança il·limitada, en extrem favorable á la adquisició de datos fidedignes sobre llurs més íntims sentiments y opinions.

Aixís ha pogut convencérs' aquesta *Associació* de lo impopular y repulsiu qu' es en totas las comarcas de Catalunya lo Real decret de 2 de Febrer del any prop passat. No 'ls hi ha sigut precis á sos individus formar prèviament deliberat propòsit d' estudiar lo efecte que produhiria en nostra terra; la alarma de primer y la oposició després foren tant generals que, com fenómeno social importantíssim, son exámen s' imposá irresistiblement als excursionistas. Hi hagué y hi há en aquest moviment tal uniformitat qu' ens trobem en lo cas de afirmar que ni una sola nota havém trobat discordant. Es evident, per lo que havém pogut observar, que la terra catalana en massa desitja la conservació de son dret civil especial en son conjunt y tem la codificació que s' projecta. En aixó hi ha uniformitat; si en alguna cosa hi ha discordancia de parers, es sobre la necessitat, oportunitat y forma de introduhir en nostre dret las reformas qu' exigeixen las necessitats de avuy, los avenços dels temps moderns.

Aquesta *Associació* que, sens esser técnica, sab la importancia capital que pera la vitalitat de las lleys civils té la opinió del país en que han de aplicarse; al veurer que la codificació projectada concita contra de ella la de tot Catalunya, sens distinció de classes, fortunes ni localitats, no pot ménos que dirigir-se á las Corts de la Nació y, en seguretat de interpretar-la fidelment los desitjos de tot lo antich Principat.

A las Corts suplica: que, quan sia som-

més á llur deliberació y decisió lo trascendental problema de la unificació de códichs civils, se servescan resóldre'l en sentit negatiu, deixant subsistent, com fins are, lo dret civil especial de Catalunya.

Barcelona 28 de Janer de 1881.

Per la *Associació d' excursions Catalana*.—Lo President, *Ramon Arabia y Solanas*.—Lo Secretari, *Joan Brú*..

LA DARRERA ESPERANSA.

À UNA MORTA.

La tristesa ab mi s' aplega,
l' alegría ja no 'm vol....
Amor no 'm resta en la vida,
ma esperansa es sols la mort.

Ja en mon pit desitjs no hi naixen,
ja no hi creixen il·lusions,
ja 'ls recorts son cendra viva.....
tot quant amava ja es mort!

Ni 'l passat mon pit sorolla,
ni 'l mou l' esdevenidor:
un gros vel de sarja negra
damunt d' éll ha estés la mort.

Tant sols dins mon pit ressona
lo breu bátrer de mon cor,
com las petjadas de un viu
dintre la tomba d' un mort.

A cada petjada seua
mes lluny me sento del mon....
á cada petjada seua
un altre 'n dona la mort.

Per xó sas petjadas conto
posada la ma en lo cor,
qu' es per mi ab sas bategadas
lo rellotje de la mort.

Ahí ab pavor las contaba,
mes avuy las conto ab goig,

qu' un pas mes prop tinch la vida
si un pas mes dona la mort.

La vida d' est mon m' enuija,
qu' en est mon no viu mon cor;
y puig tu la vida 'm portas,
¡benéyta sias, oh mort!

X.

TINTORERIA.

Mr. Théodore Daux ha inventat un nou procediment pera obtenir simultaneament la fixesa y uniforme dels mordents en la tintura, aplicable als merinos y casimirs y á tots los demés teixits de llana, com igualment á las llanas simplement pentinadas ó cardadas.

Lo inventor, comensa per sometrer los teixits de llana, segons sa classe y naturalesa, així com las llanas cardadas ó pentinadas, á las operacions prèvias ans de l' aplicació del mordent, y luego procedeix de la manera següent:

1^r. Prepara 'ls mordents en fret y compostos, segons los colors que se han de obtenir, acidulats ó no, ó de un ácit sol, segons los nous productes químichs que se han d' emplear. Al mordent, així preparat, s' hi fica lo teixit, deixantli 'l temps necessari pera que quedi completament empapat.

2^{nt}. Quan lo teixit está impregnat del mordent se trau del bany y se 'l fa secar.

3^r. Lo teixit saturat d' aquesta manera per lo mordent acidulat, ó bé per un ácit pur, se 'l fá passar per cilindros escalfats al vapor á una alta temperatura, ab objecte de fixar lo mordent ó lo ácit pur per medi d' un calor sech molt elevat, que augmenta lo poder penetrant del ácit, atrayent los elements del mordent per l' acció química que egerxeis sobre d' ells.

4^{rt}. Després de aplicat lo mordent als teixits, en la forma indicada, al moment se los fica al bany colorant en ebullició, y 's

continúa la operació, segons costum, fins deixar son aprest acabat.

Ab lo procediment expressat, no 's necessita mes que una hora, poch mes poch ménos, pera preparar una pessa teixida á disposició de rebre lo bany colorant, mentres que ab los antichs sistemas se necessitavan unas 30 horas ó mes pera obtenir lo mateix resultat.

Es de advertir que tant com mes tupits sian los teixits, major será 'l temps que tindrán qu' estar á la acció del vapor dels cilindros de la máquina pera que la fixesa del mordent sia eficaç é indestructible, y si se 'ls fá assecar per medi d' estufa ú altre aparato, sent los teixits forts y tupits, será necessari que aquestos estigan mes temps en la mateixa, ab objecte de que los mordents se fixin d' un modo complet.

CRÓNICA.

Moltas personas, així que llegiren en lo número passat que LA PATRIA CATALANA seria setmanal, vingueren á allistarse com á subscriptors. Com nosaltres al fundarlo no fou ab l' intenció de fer negoci, fem present á nostres subscriptors que com mes entradas tindrem mes melloras introduirem en la publicació.

..

Per última vegada fem present á un senyor corresponsal, que nosaltres no volem tractes ni pactes ab certa classe de gent, puig pera entrar en discussions ab dit subjecte, tindriam que usar un llenguatge adequat á sos escrits, y com sabem perfectament las reglas de la bona criansa, es en vá que s' esbalegui.

Nosaltres no contestarém.

Biblioteca de Comunicació
Biblioteca General

Lo dijous 24 del finit mes sortí d' aquesta població una comissió ab objecte de veurer, al passar per la Riba, al nou Goberna-

dor de la Provincia, D. Faustí Allende Vallador. Com no arribá en lo tren en que se 'l esperava, alguns dels comissionats se dirigiren á Lleyda ahont arribá al dia següent en lo tren procedent de Madrit.

En lo mateix tren hi anava de pás pera Barcelona, D. Francisco Gumá y Ferran, Gerent de nostre ferro-carril, portant lo decret pera comensar las obras de l'estació situada al peu de la montanya de Monjuich.

..

Lo dia 26 del pròxim passat mes, arribá á aquesta Vila lo per ella y districte diputat á Corts, nostre particular amich D. Joseph Castellet, nombrat governador de Oviedo, qui, abans de marchar á aquell punt, volgué donar una prova de deferencia y apreci á sos electors venint personalment á despedirse d'ells, dels amichs y de las autoritats, renovant en tots sos oferiments.

Per la nit fou obsequiat ab una serenata donada per la banda del Sr. Garriga, y al dia següent á las nou del matí sortí en direcció á la capital d'Asturias.

..

Alguns propietaris se queixan de la falta de vigilancia en nostre terme municipal y 'ns preguntan si seria millor suprimir los guarda-termes ja que de poch ó res serveixen.

No contestarém avuy á sa pregunta limitantnos solsament á deplorar lo mateix que ells, y á recomenar al Sr. Alcalde que procuri que no se causi la malmetació y robatori que fastigueja als agricultors retrayentlos de cultivar certas plantas, ab notori perjudici de la riquesa agrícola del país.

..

La Redacció de *La Veu del Montserrat*, setmanari que 's publica ab bon éxit en la ciutat de Vich, nos ha fet lo present d'un exemplar del tercer quadern de la «Biblioteca dels escons» son autor, Mossen Jaume Collell, Pbre., Mestre en Gay saber lo titula «Faulas y similis». En altre lloch trobarán com á mostra la primera de las composicions que conté 'l llibret. Recomanem á

nostres llegidors sa adquisició, pus es obreta útil, no solsament per l'instrucció dels noyets si que també per esbarjo de la gent madura.

..

Enguany en prou feinas s'ha conegut lo Carnestoltes. Poca cosa podrem dir de las bromas de carrer, sis'exceptuan algunas disfressas poch graciosas. Las úniques donchs, que podem consignar, son las que sortiren lo dilluns per la tarde, que foren dos comitivas: una composta de gent de peu, á caball y en carretel-la sense altre objecte que 'l tirar confits, l'altre cridá l'atenció del públich per la seua originalitat, component-se de dos carruatjes ocupats per jovens del *Casino Catalan* sense disfressas, que, acompanyats per una música tocant airoas pesas, anavant per las casas á convidar las noyas pera 'l ball, regalántlosi capsas capritxosas plenas de confituras.

Lo dimecres per la nit sortí una professó figurant l'enterro del héroe de la broma qual vá esser bastant numerosa, si be no hi habia cosas notables, per haverse organísat molt á última hora.

Acabarém aquesta ressenya dihent que si las bromas exteriors van escassejar, en cambi tots los balls van esser molt animats. Esmentarém los del *Centro de Lectura, Violeta y Casino Catalan* que rivalisaren, cada hu ab la seua mena, en presentarlos lluits y concorreguts, haventhi moltes disfressas, bastantas de capritxosas y en general de bon gust. Dels que 's donaren en lo teatre no 'n tenim noticias detalladas y com podria ser que caiguessen en alguna inexactitut nos abstenim de ressenyarlos.

Com algunas de las nits que 's donaren balls vá plourer abundó, era de véurer la manya que 'ls jóvens se donavan anant á buscar las noyas y familias ab carruatjes, quals, ab lo continuat soroll de rodas y moviment, donavan á nostra Vila l'aspecte d'una ciutat.

..

Atesa la molta importancia de son contingut, trascrivim á continuació un solt de

La Renaixensa diari de Barcelona que 's publica en idioma catalá.

«Lo poble de Puigcerçós está cridat definitivament á desapareixer, segons opinió de las personas facultativas que la Diputació de Lleyda nombrá pera que emitessen dictámen sobre 'l fet dels enfonsaments. Lo poble, donchs, se veu precisat á cambiar de lloch, y las personas competents opinan que 'ls gastos d' emplacament serán d' uns deu mil duros. A n' aquestas tristas noticias ha contestat lo govern que pot disposar no més de cent duros del fondo de calamitats pera la de Puigcerçós, y al mateix temps ofereix quatre mil duros pera premis en las carreras de caballs que han de celebrarse á l' Hipódromo que li costa á la nació vuit milions.

¡Vergonya fora que un poble de Catalunya tingués que recorre á la noble nació vehina pera que no s' hagi de sentir aquell odiós tema *pide más que un catalan!*

Nosaltres som de parer que las quatre diputacions catalanas miressen de posarse de acort d' un modo ó altre en aquest assumpto, ja que 's tracta d' un poble catalá, y fessen lo que deuria haber fet l' Estat, puig per molt que puga la iniciativa individual, no arribará á lo que 's necessita.

Per nostra part farém tot lo que podrém y per de prompte queda oberta en nostras planas una subscripció pera socorre als desdixats de Puigcerçós.

A continuació copiém l' ofici que las autoritats locals de dit poble s' han servit comunicarnos:

«Com á autoritats d' aquest desgraciat poble de Puigcerçós y en representació d' aquest acongojat vehinat, nos permetém molestar sa atenció per si té á bé obrir una subscripció en son acreditat periódich pera poder aminorar la atíctiva situació dels vint y cinch ó trenta vehins pobres que 's veuhen privats d' alberch y sensa medis pera aixecarsen un altre en las immediacions del antich.

Avans d' emigrar la població á la hospitalitaria nació francesa, acudim á la filantropía de Catalunya, que si va saber contribuir en auxili dels inundats de Múrcia, no creyém que deixi de socorre á un petit

vehinat dintre del antich Principat, segurs de que no será desatés Puigcerçós per sa ilustrada publicació, li anticipan las gracias en son nom los que avuy tenen la penosa missió de representarlo.

Deu guardi á vosté molts anys.

Puigcerçós 27 de Febrer de 1881.

L' A'lcalde, Martí Sirera.—Lo Rector, Jascinto Aragó.—Sr. Director del periódich *La Renaixensa*.»

Conformes en un tot ab l' esperit de caritat y patriotisme qu' enclouan las ratllas transcritas, esperém que la Diputació d' aquesta provincia prengui la iniciativa en la qüestió de que 's tracta y oferim en lo que valgui nostra ajuda.

•••

Las pluhas han estat tan abundants en aquet país que pot ser fa vint y set anys no s' habian vist iguals.

En los terrenos prims, l' aygua ha estovat lo tapassot habent alguns agricultors aprofitat eixa circumstancia pera fer fortas rebassadas y obrir grans clots pera plantacions d' arbres, preparantse aixís pel cas en que la filoxera invadía aquesta comarca.

Los camins vehinals han quedat també ab un estat deplorable per los xaragalls y sots que hi han fet las ayguas corrents y pluvials, y fins alguns carrers de la població, en particular lo de Lleyda, que serveix de carretera, tenen mes aspecte de rieras que de carrers.

Seria, donchs convenient que la secció del Ajuntament que enten en la conservació de camins vehinals y dels carrers, vegés si pot millorar los que mes tenen necessitat de reparació.

També á causa de las mateixas pluhas, s' han passat molts dias sens poguer vadejar lo Francolí, y com després del pont de la Riba no hi ha mes que lo casi inutilisat pont de Goy fins á Tarragona, resulta que habem estat llarch temps incomunicats ab la vora dreita del riu. Ademés no habentse fet lo pont que sobre la carretera de Reus á Montblanch hi habia entre la Riba y Vilavert no ha sigut posible la regular comunicació per aquella transitada via, causant al comers y á l' industria, especialment á la de la fabricació de guix los perjudicis consegüents.

Ab la carretera de Alcover á Valls, qual construcció se hauria de activar, desapareixerian en part las dificultats de comunicació en que avuy ens trobém.